

Welkom!

Een sfeerbeschrijving van de 'Zero Tolerance' dag, 6 februari 2008

Een kernwoord van deze dag is voor mij: welkom. Natuurlijk heet de dagvoorzitster Nathaly Mercera aan het begin iedereen van harte welkom, en de secretaris van FSAN, Ahmed Abdulwahab, doet dat nog uitgebreider. Maar het is ook voelbaar in de onderlinge verhoudingen van de aanwezigen, of je elkaar nou kent of niet, iedereen kan bij iedereen aanschuiven en maakt contact. En Adelheid Roosen, die vlak voor de lunch aan het woord is, vertelt hoe ongelofelijk welkom ze zich bij moslimvrouwen gevoeld had, toen ze research deed voor haar 'gesluisde monologen'. De dag vindt plaats in Theater Concordia in Den Haag. Ik kan 't vanaf de bushalte niet meteen vinden, en vraag de weg in een kroegje, waar mannen al vroeg aan het pimpelen zijn. Een van hen zegt: 'Ja, daar ben je vlakbij. Maar daar moet jij niet zijn, hoor dame, daar zijn vandaag alleen maar zwartjes'. Weet hij veel over dat welkom.

De Haagse wethouder Bert van Alphen en de staatssecretaris Jet Bussemaker spreken. Veel geld wordt gegeven voor de preventie en bestrijding van meisjesbesnijdenis, een miljoen euro, dat is een goede zaak. De laatste jaren is eindelijk echt doorgedrongen hoe belangrijk het is. Onduidelijk is nog, en dit blijft de hele dag gonzen, hoe het precies gaat met de route aangifte – vervolgen – veroordelen. De wethouder en de staatssecretaris zijn het hier ook onderling niet over eens.

Onze eigen Shamsa H. Said vertelt over de studiedag over preventie VGV in relatie tot de Fatwa die in 2006 door de Grand Mufti Ali Gomaá is uitgesproken. Heel helder zei dr. Abbas op die studiedag, dat het in de islam verboden is om meisjes te laten besnijden, ook de 'mildere vorm' Sunna is verboden. De Fatwa is bindend voor moslims, en een zeer relevante aanvulling op de wet.

De mensen, die op de 'zero tolerance'dag afkomen zijn zeer verschillend van uiterlijk en afkomst. Wie zijn ze? Wat is hun betrokkenheid bij VGV?

In de grote zaal zit ik naast een vrouw, die zich in de pauze bij me voegt. Ze komt uit Syrië en woont in een klein dorp in de Achterhoek. Ze is vriendin van een Somalische vrouw, die zeer actief is in de bestrijding van VGV. Zelf is ze christelijk. Maar ze wil dolgraag meewerken aan de strijd tegen VGV of in elk geval op enige wijze bijdragen aan meer begrip tussen de verschillende culturen. Ze besluit dat ze hiervoor moet verhuizen naar een grotere plaats.

Ik spreek een medewerkster van KOS Nederland, die betoogt dat er veel meer teksten moeten komen over meisjesbesnijdenis, ook op sites die daar niet specifiek over gaan. En dat de grote sites, zoals UNICEF de teksten in alle talen zouden moeten hebben.

Adelheid Roosen draagt een pareltje voor uit haar 'gesluierde monologen'. Daarna stelt Nathaly haar vragen over de drie maanden, dat ze research deed in Mali.

'Besnijdenis = bezitsdrang', stelt Adelheid vast. Maar ook: 'Veel vrouwen, die besneden zijn, ervaren ons medelijden als gruwelijk'. Ze vertelt hoe ze bij groepen mannen en vrouwen heel open is ontvangen, dat er gemakkelijk over het onderwerp gepraat werd, maar dat ze heel verbaasd was over de uitkomsten. 'Ik ben geen sociologe', waarschuwt ze, 'ik praat alleen over mijn eigen ervaringen, maar die liegen er niet om'.

De mannen lieten zeer beslist weten, dat er drie zaken waren, waar hun vrouwen niet aan mochten komen: de polygamie, hun alcohol, en dat ze de hele dag niks zaten te doen. De rest, ook meisjesbesnijdenis, was vrouwenzaak, en best als ze daar mee wilden stoppen.

De vrouwen wilden juist van de polygamie af en van het alcoholgebruik van hun mannen, en ze waren 't ook zat dat de mannen de hele dag niks zaten te doen. Maar meisjesbesnijdenis? Dat wilden ze echt niet zomaar opgeven. Economische motieven spelen daar een essentiële rol bij. Een besneden dochter is een pensioen voor de moeder.

Adelheid bepleit dat het allereerste waaraan gewerkt moet worden, is dat vrouwen financieel onafhankelijk worden.

Ze krijgt een warm applaus. Iedereen krijgt een warm applaus, maar zij bereikt dat handen de lucht in gaan en elkaar vastpakken.

Ik praat met een man van de Ethiopische vereniging. Hij vindt het goed wat er vandaag gebeurt en steunt 'zijn meisjes', maar is naar eigen zeggen ook wat passief.

'Hier zitten de mensen, die het al weten. De mensen die deze problemen hebben (niet alleen meisjesbesnijdenis, ook armoede, ook gearrangeerde huwelijken) zijn stil.

Die bereiken we zo niet. De ouderen onder hen zullen we niet meer op andere gedachten krijgen. Maar misschien de jongeren?'. Volgens hem is onderwijs de belangrijkste weg.

De fiere jonge meiden van FSAN noemen zich agents of change en zijn nog niet zo lang bezig met hun werk. Zij bezoeken gezinnen die ze (via via) kennen om informatie te geven over meisjesbesnijdenis. Ze proberen de moeder, die er over denkt om haar dochter te laten besnijden, op andere gedachten te brengen. In een tweede gesprek gaan ze na of dat gelukt is. Zo niet, dan geven ze dat door aan ouderen van FSAN. Zelf doen ze geen aangifte.

In de zaal zitten onze No Game - en andere jongeren, maar ook moeders. De voorzitter verspreekt zich en noemt ze 'Angels of Change' en daar heeft ze eigenlijk wel gelijk in.

Professor Jean Jacques Amy geeft een lezing over desinfibulatie, opnieuw openen van de schaamlippen. Na deze operatie kan de vrouw weer vrij plassen en coitus hebben. Hij pleit er voor dat alle vrouwen, die besneden zijn, dit laten doen. Het is een doodeenvoudige operatie. En het voorkomt dat de echtgenoot 't op zijn manier doet, namelijk met zijn pinknagel of het keukenmes.

De Vlaamse professor doorspekt dit vrij medische verhaal met veel humor. Zo leidt hij de hersteloperatie van de clitoris in met: 'Dit is van een ander kaliber, dames en heren. Zet u schrap. Fasten your seatbels!' Deze operatie is ingewikkeld, en het gevoel in de clitoris kan maar voor een heel klein deel terugkomen.

Een drukbezochte workshop, met zo te zien veel professionals.

Over de aanpak van VGV-voorlichting door de GGD's in de pilot steden praten Jeanet Jansen van GGD Den Haag en Jane Haridat van GGD Rotterdam

Jet Bussemaker zegde vanmorgen toe, dat dit project structureel gaat worden, prima nieuws.

De activiteiten van de zes grote steden worden opgenoemd. Voor mij springt de dvd er uit, die in Tilburg gemaakt is. Die gaat over de discussie tussen een Somalische vrouw en haar dochter. De vrouw wil dat haar dochter besneden wordt, het meisje wil dat niet. Uitkomst: de besnijdenis gaat niet door!

Er moet nog veel gebeuren. Zo is nog niet duidelijk wat precies te doen na een aangifte. Wat gebeurt er met het kind, als de ouders straf krijgen? Ook moet het GGD-werk zich nog gaan uitbreiden vanuit de grote steden naar de provincies, waar immers veel gezinnen van de doelgroep wonen.

Ook hier een publiek, dat zich zeer betrokken in de discussie werpt.

Een greep uit de plenaire terugkijk op de workshops:

- GGD Utrecht heeft een gespreksprotocol meisjesbesnijdenis digitaal beschikbaar gesteld.
- Eigenlijk zit iedereen te wachten op de eerste aangiften. Alle stappen, die daarna te nemen zijn, worden nu voorbereid.
- We hebben in Nederland geen meldplicht, wel meldrecht.
- Alle ouders moeten weten dat VGV strafbaar is. Het gaat goed met de voorlichting, maar we hebben te weinig zicht op daadwerkelijke effecten.
- Met de wet zijn we er nog niet.
- De huisartsen moeten veel meer meedoen in de voorlichting.

In het restaurant bespreken twee meisjes, die op een AZC werken, een actueel probleem. Een vrouw met een dochtertje van drie jaar moet terugkeren naar Tjaad. De vrouw weet zeker dat haar dochter dan besneden gaat worden. Wat te doen? De IND zegt desgevraagd dat ze er niets aan kunnen doen.

Een vrouw van World Population Foundation mengt zich in het gesprek: 'Overall zijn organisaties actief om vrouwen te steunen, die niet willen dat hun kind besneden worden, echt veel meer dan je denkt'. 'Ook in Tjaad?', betwijfelen de meisjes.

Dat weet de vrouw niet.

We bedenken dat deze gegevens eigenlijk voor iedereen beschikbaar zouden moeten zijn.

Twee vrouwen uit Soedan zitten wat apart. Ik vraag hen of ze 't een mooie dag vinden. Dat vinden ze, alleen is het jammer dat ze veel niet konden verstaan. Maar de film vonden ze indrukwekkend en herkenbaar, en ze verheugen zich op de muziek.

Twee Afrikaanse meisjes staan zachtjes te zingen. Ook zij vinden het een goeie dag.

'Maar wel erg serieus!', zegt een van hen.

In de grote zaal zijn de lokale zelforganisaties aan het woord. Dit had van mij wel aan het begin van de dag gemogen, nu zijn veel mensen moegepraat en enkelen moeten al weg. Terwijl de activiteiten en betrokkenheid van deze zelforganisaties bewonderenswaardig en soms ontroerend zijn.

James Owin van Africa Life sluit af. 'Meisjesbesnijdenis' roept hij, en de zaal vult aan: 'moet stoppen!' Dit wordt met steeds luidere stem herhaald.

En dan swingt de muziek.